

Berenschot

Vooronderzoek naar het lekken van vertrouwelijke informatie in de gemeente Helmond

**Ronald van der Mark
Frederik van Dalfsen**

Met medewerking van Jacques Wallage

17 januari 2013

Vooronderzoek naar het lekken van vertrouwelijke informatie in de gemeente Helmond

Inhoud	Pagina
1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	1
1.2 Aanpak van het onderzoek	1
2. Feitenreconstructie verslaglegging bijeenkomst met de Commissaris van de Koningin op 18 maart 2011	3
3. Feitenreconstructie college heidag te Mechelen op 25 maart 2011	5
4. Analyse en conclusies	6
4.1 Analyse	6
4.2 Conclusies	7

Bijlagen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Op 27 oktober 2012 verschenen er in het Eindhovens Dagblad twee krantenartikelen waaruit blijkt dat de schrijvers de beschikking hebben over vertrouwelijke informatie. Dit zijn de krantenartikelen *'Jacobs voelde zich verraden'* op pagina 1, en *'Jacobs weigerde te wijken'* op pagina 2 en 3 van de genoemde krant. Op pagina 18 tot en met 21 staat een uitgebreid artikel onder de kop: "Getekend". De krantenartikelen verschijnen naar aanleiding van het vertrek van de toenmalige burgemeester Jacobs. De volgende vertrouwelijke informatie is in de krant terechtgekomen:

- Informatie over een bijeenkomst van het seniorenconvent met de commissaris van de Koningin (de bijeenkomst vond plaats op 18 maart 2011)
- Informatie over een interne evaluatiebijeenkomst van het college van B&W (de bijeenkomst vond plaats op 25 maart 2011)

Naar aanleiding van de gelekte informatie heeft de gemeenteraad van Helmond op 6 november 2012 het college de opdracht gegeven om een onderzoek te doen naar de vraag wie de vertrouwelijke informatie naar buiten heeft gebracht. Dit onderzoek is op basis van een bestuurlijke machtiging ex artikel 168 van de Gemeentewet, belegd bij de huidige burgemeester Blanksma – van den Heuvel. Het onderzoek dient een feitenonderzoek te zijn op basis waarvan de gemeenteraad conclusies kan trekken en eventuele politieke gevolgen kan verbinden aan het lekken van de informatie. Waar het de ambtelijke integriteit betreft, heeft het college van B&W de bevoegdheid conclusies te trekken.

Er is voor gekozen het onderzoek in tweeën te delen. Het eerste deel betreft een vooronderzoek. Doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen of alle betrokkenen vrijwillig willen deelnemen aan een onderzoek en, indien dit niet het geval is, of betrokkenen ook op onvrijwillige basis gehoord kunnen worden. Ook dient inzicht te worden gegeven in de onderzoekskosten van het vervolgonderzoek. Op basis van het vooronderzoek zal moeten worden bepaald of er voldoende aanknopingspunten zijn voor een vervolgonderzoek.

Burgemeester Blanksma heeft Berenschot opdracht gegeven dit onderzoek uit te voeren en zich te laten begeleiden door een oud-bestuurder. Berenschot heeft de heer Jacques Wallage, oud burgemeester van Groningen, hiertoe bereid gevonden.

1.2 Aanpak van het onderzoek

Het door Berenschot uitgevoerde vooronderzoek bestaat uit drie onderdelen. Als eerste is een documentstudie uitgevoerd. Daarin zijn alle relevante verslagen en documenten gelezen en is gelet op overeenkomsten tussen formuleringen in de verslagen en in de krant gebruikte passages. Ten tweede zijn telefonisch interviews afgenomen met alle aanwezigen bij de relevante bijeenkomsten. Alle benaderde personen hebben ons te woord gestaan en onze vragen beantwoord. De gesprekken hadden een vertrouwelijk karakter. Afgesproken is dat indien de door de geïnterviewde in het telefoongesprek verstreekte informatie uitsluitend naar die persoon herleidbaar is in het rapport

opgenomen zou worden, die persoon eerst in de gelegenheid wordt gesteld op de concept tekst voor wederhoor te reageren. De Commissaris van de Koningin en zijn kabinetschef hebben ons het volgende gemeld: “Het gesprek van de Commissaris van de Koningin met het seniorenconvent van de gemeente Helmond was vertrouwelijk en betrokkenen moeten erop kunnen rekenen dat deze vertrouwelijkheid door de Commissaris van de Koningin en zijn medewerkers wordt gerespecteerd. Derhalve verstrekken hij en zijn kabinetschef geen informatie uit of met betrekking tot dit overleg of uit eventuele andere hieraan gerelateerde overleggen of bronnen, ook niet in de vorm van antwoorden op vragen in het kader van een in opdracht van de Helmondse Raad uitgevoerd onderzoek”. Aan de heer Jacobs is in december gevraagd of hij gebruik wilde maken van de mogelijkheid van wederhoor op het verslag van het met hem gevoerde telefoongesprek. Hij heeft hier van afgezien. Begin januari is de heer Jacobs gevraagd of hij gebruik wilde maken van de mogelijkheid van wederhoor op het concept eindrapport. Hij heeft ons op dat moment gemeld het concept rapport niet te willen becommentariëren. Hij wil de zware periode die achter hem ligt afsluiten.

Een volledig overzicht van de geïnterviewde personen is terug te vinden in bijlage 1. Aan alle personen zijn de volgende vragen gesteld:

1. Was u inderdaad aanwezig?
2. Heeft u beschikking gehad over een verslag?
3. Heeft u over de inhoud van de bijeenkomst mondeling of schriftelijk, bewust of onbewust, met derden (buitenstaanders) contact gehad?
4. Heeft u over de inhoud van de bijeenkomst mondeling of schriftelijk, bewust of onbewust, contact gehad met journalisten?
5. Bent u bereid mee te werken aan een vervolgonderzoek.

Ook zijn de journalisten benaderd die het artikel hebben geschreven. Zij wilden niet op de zaak ingaan.

Ten derde heeft het bureau Fox-IT een vooronderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden en succeskans van een dieper onderzoek naar mogelijk digitaal ‘bewijs’ van het lek. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met de ICT afdeling van de gemeente.

Gedurende het onderzoek is diverse malen contact geweest met de heer Wallage. Ook heeft hij een eerdere versie van het conceptrapport van commentaar voorzien. Het conceptrapport is vervolgens met de opdrachtgever besproken.

2. Feitenreconstructie verslaglegging bijeenkomst met de Commissaris van de Koningin op 18 maart 2011

Vrijdag 18 maart 2011 vindt een gesprek plaats tussen het seniorenconvent en de Commissaris van de Koningin. De Commissaris heeft signalen ontvangen dat de spanningen in Helmond aan het oplopen zijn. Aanleiding voor deze spanning zijn de ernstige bedreigingen aan het adres van de burgemeester en de hiermee gepaard gaande beveiliging. Van de bijeenkomst van 18 maart 2011 is geen officieel verslag gemaakt. Er worden in het algemeen geen officiële verslagen opgesteld van bijeenkomsten van het seniorenconvent. Van de bijeenkomst op 18 maart heeft de griffier op basis van zijn aantekeningen een persoonlijk verslag gemaakt. Hij heeft dit gedaan vanwege het belang van de bijeenkomst. Naast de Commissaris en zijn kabinetschef zijn volgens het verslag bij het gesprek de volgende personen aanwezig:

- De burgemeester
- De locoburgemeester
- De fractievoorzitters van het CDA, PvdA, SP, VVD, HH, GroenLinks
- De plaatsvervangend fractievoorzitters van TON en SDOH-D66-HB
- De voorzitter van de raad
- De gemeentesecretaris
- De raadsgriffier

Het verslag heeft de griffier in hard copy ter hand gesteld aan de heer Jacobs en per post gestuurd naar de Commissaris van de Koningin. In het begeleidend schrijven van de griffier wordt gemeld dat de overige deelnemers het verslag vertrouwelijk kunnen inzien. Het verslag zelf is niet geclassificeerd als vertrouwelijk. Op basis van de gevoerde gesprekken stellen wij vast dat in die tijd niemand het verslag heeft ingezien. Pas na het verschijnen van het krantenartikel op 27 oktober 2012 hebben zes personen van de gelegenheid gebruik gemaakt om het verslag in te zien. Dit is bevestigd door de betreffende zes personen en de griffier. Zij hebben desgevraagd aangegeven dat het verslag van de bijeenkomst een goede weergave is van wat er is gezegd.

De heer Jacobs heeft vanaf mei 2012 vele documenten ter beschikking gesteld aan een onderzoeksjournalist. Deze freelance onderzoeksjournalist zou een boek over de heer Jacobs gaan schrijven aangaande de periode waarin de heer Jacobs bedreigd en beveiligd werd. Het was de bedoeling dat de heer Jacobs op de tekst mocht reageren voordat het boek gepubliceerd zou worden. De heer Jacobs kan niet met zekerheid stellen welke documenten hij wel en niet ter beschikking heeft gesteld. Hij kan niet met zekerheid stellen of het betreffende verslag wel of geen onderdeel uitmaakte van de stapel documenten die hij aan de journalist heeft gegeven. De betrokken journalist wil dit ontkennen noch bevestigen. De heer Jacobs geeft aan dat hij in ieder geval het verslag niet bewust aan de journalist heeft verstrekt. Alle andere gesproken personen geven aan dat zij niets van de inhoud van de bijeenkomst met anderen en specifiek met journalisten

gedeeld hebben, op welke manier dan ook. Wel is in sommige gevallen mondeling melding gedaan aan fractiegenoten dat de bijeenkomst heeft plaatsgevonden. Hierbij is niet inhoudelijk ingegaan op het gesprek.

In het krantenartikel staan de volgende zinsneden die verwijzen naar het verslag van deze bijeenkomst:

- Hun botsing in Den Bosch “**was een beschamende vertoning**” zei de waarnemend raadsvoorzitter.
- De Commissaris sprak van “**een surrealistische situatie**”.
- De raadsleden uitten hun bezorgdheid over de “**onienigheid in het college**” en het “**gebrek aan daadkracht**” maar vonden niet dat Jacobs weg moest

Na bestudering van het verslag blijkt dat de vetgedrukte zinsneden inderdaad in het verslag worden weergegeven. De beschamende vertoning had echter niet betrekking op de bijeenkomst in Den Bosch, maar op een andere bijeenkomst. Hier wordt door de journalist een verkeerd verband gelegd. Verschillende geïnterviewde personen bevestigen het bovenstaande.

3. Feitenreconstructie college heidag te Mechelen op 25 maart 2011

Op 25 maart 2011 vindt in Mechelen een college heidag plaats. Het voltallige college inclusief de gemeentesecretaris is aanwezig. Allen hebben hun aanwezigheid aan ons bevestigd. Het eerste gedeelte van de bijeenkomst wordt door een externe adviseur begeleid: de heer I. Wladimiroff. Centraal in dit deel staat een openhartige gedachtewisseling over de samenwerking in het college en de samenwerking tussen college en de raad met in beide gevallen in het bijzonder de rol van de burgemeester. Onder leiding van de externe adviseur is afgesproken dat alles met elkaar besproken kan worden, maar dat het wel binnenkamers blijft. Van de bijeenkomst is dan ook geen verslag gemaakt. Uitsluitend de heer Jacobs heeft bij een deel van de bijeenkomst aantekeningen gemaakt. Op verzoek van de overige aanwezigen is hij hiermee gestopt. Dit hebben verschillende aanwezigen bevestigd.

De heer Jacobs heeft in 2012 diverse gesprekken gevoerd met een onderzoeksjournalist. Deze gesprekken vonden plaats naar aanleiding van een boek dat de journalist wilde schrijven over de periode waarin de heer Jacobs bedreigd en beveiligd werd. De heer Jacobs geeft aan naar alle waarschijnlijkheid tijdens die gesprekken ook de bijeenkomst van 25 maart 2011 besproken te hebben. Daarbij heeft hij mogelijk ook inhoudelijk besproken hoe de bijeenkomst verlopen is. De heer Jacobs meldt dat hij zijn aantekeningen niet aan hem overlegd heeft. De journalist wil dit ontkennen noch bevestigen.

Alle andere aanwezigen geven aan niets van de inhoud van de bijeenkomst met anderen en in het bijzonder met journalisten te hebben gedeeld, op welke manier dan ook.

In het krantenartikel worden de volgende zaken uit de bijeenkomst van 25 maart 2011 geciteerd:

- Wethouder van den Heuvel: **“het zou verstandig zijn als Fons zou nadenken om toch per 1 september 2011 afscheid te nemen”**
- Wethouder Stienen: **“stoppen in september 2011 zou de koninklijke weg zijn”**
- Wethouder Van Mierlo: **“wilde liever onder Frans Stienen verder, dan konden er weer dossiers worden opgepakt”**.

Desgevraagd geven sommige aanwezigen aan dat bovengenoemde citaten op hoofdlijnen correct zijn en deels (bijna) letterlijk zo zijn uitgesproken.

4. Analyse en conclusies

Berenschot heeft een vooronderzoek uitgevoerd naar het lekken van vertrouwelijke informatie naar de pers. Relevante documenten zijn bestudeerd. Met alle betrokkenen met uitzondering van de Commissaris van de Koningin en zijn kabinetschef is kort telefonisch gesproken. Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een diepgaand ICT-onderzoek om het lek boven water te krijgen. Op basis van de eerste informatieronde hebben wij al veel informatie boven tafel gekregen. Deze geven wij in dit hoofdstuk kort weer al vorens in te gaan op de mogelijkheid van een vervolgonderzoek.

4.1 Analyse

Wat betreft het verslag van de *bijeenkomst met de Commissaris van de Koningin van 18 maart 2011* stelt Berenschot vast dat de citaten in het krantenartikel kloppen en dat het gezien de woordkeus zeer aannemelijk is dat de journalisten de beschikking hebben gehad over het verslag. Het citaat van de raadsvoorzitter klopt inhoudelijk wel, maar is in de verkeerde context geplaatst. Tevens stelt Berenschot op basis van de verstrekte informatie vast dat slechts drie mensen voor het verschijnen van het krantenartikel de beschikking hadden over het verslag (de raadsgriffier, de commissaris van de Koningin en de oud burgemeester). De heer Jacobs heeft vele documenten ter beschikking gesteld aan de freelance onderzoeksjournalist. Daarbij sluit hij niet uit dat het betreffende verslag deel uitmaakt van deze documenten. De onderzoeksjournalist zou in samenwerking met de heer Jacobs een boek schrijven over de periode waarin de heer Jacobs bedreigd en beveiligd werd. Het college van B&W was hiervan op de hoogte. Berenschot acht het aannemelijk dat het verslag van de bijeenkomst met de Commissaris van de Koningin via de heer Jacobs bij de onderzoeksjournalist terecht is gekomen. Op basis van de verstrekte informatie lijkt Berenschot het zeer aannemelijk dat de andere aanwezigen niet met andere personen en de pers dusdanig gedetailleerd gecommuniceerd hebben dat de citaten in de krant van hen afkomstig zouden kunnen zijn.

Wat betreft de *bijeenkomst van 25 maart 2011 te Mechelen* stelt Berenschot vast dat de citaten in de krant op zijn minst op hoofdlijnen correct zijn. Uitsluitend de leden van het college van B&W inclusief de gemeentesecretaris en de externe begeleider kunnen als aanwezigen hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk zijn. Op basis van informatie van alle geïnterviewde personen wordt duidelijk dat alleen de heer Jacobs aantekeningen heeft gemaakt van een deel van het gesprek. Berenschot heeft niet kunnen vaststellen of hij deze aantekeningen aan de onderzoeksjournalist heeft verstrekt. Hij sluit echter niet uit in één van de vele gesprekken mondeling met de onderzoeksjournalist zaken uit de bijeenkomst van 25 maart besproken te hebben. Op basis hiervan acht Berenschot het derhalve aannemelijk dat via de heer Jacobs informatie over de bijeenkomst van 25 maart bij de onderzoeksjournalist terecht is gekomen. De andere deelnemers aan de bijeenkomst hebben ons verklaard niet met andere personen en de pers over de bijeenkomst van 25 maart te hebben gecommuniceerd. Berenschot heeft dit niet kunnen vaststellen.

Toen uiteindelijk het boek over de heer Jacobs niet doorging heeft de onderzoeksjournalist, blijktens een krantenartikel van 3 november 2012 (Rubriek Beste lezer), uiteindelijk de door hem

opgetekende ervaringen van de heer Jacobs aan het Eindhovens Dagblad verkocht. Op deze wijze is volgens Berenschot het lek ontstaan. Het is onduidelijk of de journalisten hun artikelen met goedkeuring van de heer Jacobs gepubliceerd hebben en/of de heer Jacobs voorwaarden heeft gesteld aan publicatie. De heer Jacobs heeft tegenover Berenschot ontkend zijn goedkeuring te hebben gegeven aan alle artikelen. Hij had met de journalist afgesproken dat de tekst zijn instemming moest hebben. De journalisten melden in de krant dat met goedkeuring van de heer Jacobs een ander medium voor publicatie is gezocht en dat dit het Eindhovens Dagblad is geworden.

4.2 Conclusies

Op basis van de in het kader van het vooronderzoek verzamelde informatie concludeert Berenschot dat het zeer aannemelijk is dat de onderzoeksjournalist de beschikking heeft gehad over het verslag van de bijeenkomst van 18 maart 2011. Het is aannemelijk dat het verslag via de heer Jacobs bij de onderzoeksjournalist terecht is gekomen. Wat betreft informatie over de bijeenkomst van 25 maart 2011 acht Berenschot het ook aannemelijk dat deze via de heer Jacobs bij de onderzoeksjournalist terecht is gekomen. Berenschot heeft niet kunnen vaststellen of ook andere deelnemers hierover met de pers of andere personen gecommuniceerd hebben. De bedoeling van het verstrekken van de informatie aan de onderzoeksjournalist was uiteindelijk een boek over de heer Jacobs bij zijn afscheid. Toen het boek niet zou verschijnen, heeft de onderzoeksjournalist de door hem opgetekende ervaringen aan het Eindhovens Dagblad verkocht. De lezingen van de heer Jacobs en de journalisten spreken elkaar tegen of met goedkeuring van de heer Jacobs en onder welke voorwaarden de artikelen in een ander medium gepubliceerd zijn.

Wat betreft een eventueel vervolgonderzoek concludeert Berenschot het volgende. Een vervolgonderzoek zal circa € 25.000 kosten (zie bijlage 2). Op basis van de bestudeerde documenten en telefonische interviews is al veel informatie boven tafel gekomen. De vraag is of een vervolgonderzoek meer informatie zal opleveren. De conclusie van Berenschot is dat de kans hierop erg klein is. Alle geïnterviewde personen inclusief de Commissaris van de Koningin en zijn kabinetschef zijn bereid in het vervolgonderzoek uitgebreid gehoord te worden. Wij vragen ons af of dit meer informatie zal opleveren. Uitsluitend de heer Jacobs heeft aangegeven niet te willen meewerken aan een vervolgggesprek. Hij wil het verleden afsluiten. Ook de journalisten willen hun bronnen niet prijs geven. Deze gesprekken hadden wellicht aanvullende informatie kunnen opleveren. Berenschot acht de kans, mede in verhouding tot de inspanning ook bij de gemeente zelf, dat een nader digitaal forensisch onderzoek tot nieuwe informatie leidt niet groot. Ten slotte heeft Berenschot als extern bureau niet de mogelijkheid personen te verplichten gehoord te worden. De enige mogelijkheid om dit wel te doen, wordt aan de raad geboden op basis van artikel 155 a tot en met f van de gemeentewet. In een raadsonderzoek kunnen oud-bestuurders en ambtenaren verplicht worden mee te werken en onder ede gehoord worden. Dit geldt niet voor de journalisten. Overigens is een onderzoek op basis van artikel 155 a tot en met f een tijdrovende en kostbare onderneming. Ook is het maar de vraag of op deze wijze nieuwe informatie ter tafel komt.

Resumerend adviseert Berenschot geen vervolgonderzoek in te stellen omdat (in verhouding tot de kosten) de meeropbrengsten hoogst onzeker zijn.

Bijlage 1

Lijst geïnterviewde personen

Geïnterviewde personen

Achternaam	Tussen-voegsel	Voorletters	Functie
Aert		J.L.	fractie voorzitter TON
Boetzkes		J.F.	fractie voorzitter PvdA
Donk	van de	W.B.H.J.	Commissaris van de Koningin *
Heuvel	van den	J.B.C.W.	wethouder
Jacobs		A.A.M.	oud-burgemeester
Jaspers		J.P.T.M.	raadsgriffier
Ko		L.F.	fractie voorzitter GL
Leeuw-Jongejans	de	M.M.	wethouder
Made	van der	R.	toenmalig fractie voorzitter GL
Marneffe		A.A.M.	gemeente secretaris
Mierlo	van	A.J.	wethouder
Mullekom	van	T.J.	fractie voorzitter HA
Niessen-Noordraven		E	fractie voorzitter VVD
Rieter		M.P.J.	fractie voorzitter HH
Roefs		J.H.J.M.	waarnemend voorzitter gemeenteraad
Smits		L.M.M.	fractie voorzitter SDOH-D66-HB
Stappershoef	van	M.	kabinetschef commissaris van de Koningin *
Stienen		F.P.C.J.G.	wethouder, loco burgemeester
Tielemans		P.G.M.	wethouder
Ven	van de	T.J.W.	plaatsvervangend fractie voorzitter SDOH-D66-HB
Vetjens		M.J.P.	plaatsvervangend fractie voorzitter TON
Vries	de	E.	fractie voorzitter SP
Wetten	van	M.G.M.	fractie voorzitter CDA
Wladimiroff		I.	externe begeleider sessie Mechelen

* hebben uitsluitend schriftelijk gereageerd.

Bijlage 2

Opzet mogelijk vervolgonderzoek

Een mogelijk vervolgonderzoek bestaat uit de volgende stappen.

Stap 1. Nadere scan van het e-mailverkeer

In dit kader worden de volgende activiteiten verricht:

- E-discovery. Onderzoek naar aanwezige citaten en notulen in de e-mailomgeving van de gemeente met behulp van de e-discovery module.
- Netwerk onderzoek naar aanwezige citaten en notulen in de netwerkomgeving van de gemeente.
- Open bronnenonderzoek. Onderzoek in open bronnen van de citaten/notulen.
- Telefoonserver. Open bronnenonderzoek naar telefoonnummers behorende bij het Eindhovens Dagblad en onderzoek in de logbestanden naar communicatie met telefoonnummers van het Eindhovens Dagblad.
- Publiceren. Onderzoek van eventueel aanwezige logbestanden van het systeem waar documenten gepubliceerd kunnen worden.
- Computersystemen. Forensische kopie maken inclusief onderzoeksklaar maken van de computersystemen en onderzoek van de computersystemen.
- Rapportage

Totale inzet: circa 4 adviesdagen. Kosten: circa 6.000 euro. Inzet gemeente: 8 uur.

Stap 2. Interviews met de betrokkenen

Als tweede stap worden alle betrokkenen persoonlijk geïnterviewd. De interviews worden afgenomen door de twee onderzoekers. De heer Wallage is aanwezig bij de interviews met de heer Jacobs en Van de Donk. Elk te interviewen persoon krijgt van te voren het onderzoeksprotocol voorgelegd. In de interviews komen onder meer de volgende aspecten aan de orde:

- Waarheidsgehalte van de informatie in de krant
- Bekendheid met de gemaakte bestuurlijke afspraken over het omgaan met vertrouwelijke informatie
- Bekendheid met wie de betreffende informatie wel of niet gedeeld zou mogen worden
- De beschikking over welke informatie en of hij/zij deze heeft verstrekt aan derden. Zo ja aan wie.
- De informatie wie de informatie gelekt heeft en hoe hij/zij dit weet en wie dit is
- De geïnterviewde wordt tijdens het interview eventueel geconfronteerd met uitspraken van anderen over hem/haar in relatie tot het lek (uiteraard geanonimiseerd). Ook wordt de

geïnterviewde eventueel geconfronteerd met relevante uitkomsten van de scan van het e-mailverkeer.

Voor elk interview wordt een leidraad gemaakt. Deze worden ter reflectie voor gelegd aan de oud bestuurder. De geïnterviewde dient zo veel mogelijk schriftelijk bewijsmateriaal op te leveren. Elk interview wordt uitgewerkt en teruggelegd bij de geïnterviewde om wederhoor te borgen. De gezamenlijke interviews zijn een belangrijke bron voor de analyse en zijn, samen met de scan van het e-mailverkeer, de basis waarop de conclusies worden gebaseerd.

Als alle interviews zijn afgerond vindt mogelijkerwijs nog een bel-ronde plaats waarin wij uitkomsten van de interviewronde terugleggen bij een aantal geïnterviewden. Indien dit volgens ons relevant is, kunnen wij, in overleg met de oud-bestuurder, nog een laatste gesprek aangaan met een enkel persoon.

Totale inzet: circa 8 adviesdagen. Kosten: circa 11.000 euro

Stap 3. Analyse, wederhoor en opstellen eindrapportage

Samen met de oud bestuurder voeren wij onze analyse uit. Conclusies worden getrokken. Daarna stellen wij een concept rapport op waarin wij de boven tafel gekomen feitelijke informatie, onze analyse en de conclusies bij elkaar brengen. Deze wordt eerst met de oud bestuurder doorgenomen en vervolgens zo nodig aangepast. Op basis van dit concept rapport krijgen zo nodig de relevante betrokkenen de mogelijkheid tot wederhoor van (een deel van) het rapport. Daarna wordt het concept rapport opgeleverd aan en besproken met de opdrachtgever. Tenslotte worden de resultaten gepresenteerd aan de Raad in aanwezigheid van de heer Wallage.

Totale inzet: circa 6 adviesdagen. Kosten: circa 8.000 euro